

Metsätilan omistajavaihdos

13.12.2023

Niko Keränen

Metsäneuvoja, LKV, kaupanvahvistaja

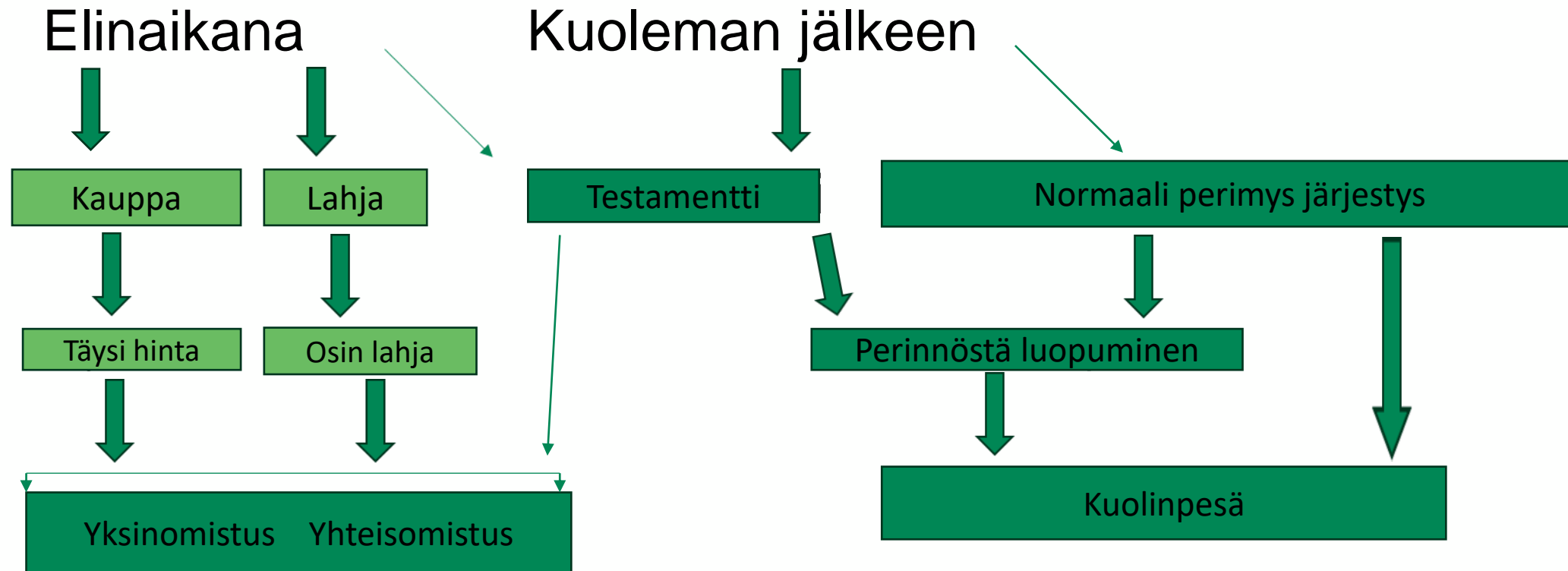
Verolaskelmat, verottajan ohjeet tilanne joulukuu 2023

Taustatietoa metsätilojen sukupolvenvaihdoksista

- Noin 15 000 metsätilaa vaihtaa omistajaa vuosittain
- Kauppa vieraalle 25 %, sukulaiskauppa 35 % ja perintönä tai lahjana 40 %
- Metsänomistajien keski-ikä 60v, kolmannes yli 70 v
- Uusien metsänomistajaksi tulevien keski-ikä on yli 50 v

Omistajanvaihdos

Metsätilan arvon määrittäminen

- Arvon määrittäminen tarvitaan käytännössä aina kun metsä vaihtaa omistajaa
- Arvon määrittämisen perusteella lasketaan mahdollisesti tuleva perintövero, lahjaverotus, luovutusvoittovero ja varainsiirtovero
- Tila-arvio, metsäammattilaisen laatima arvio
  - Tila-arviossa otetaan huomioon maapohja, taimikot, puuston määrä puutavaralajeittain ja hakkuumahdollisuudet. Kiinteistön arvoon vaikuttavat myös yleinen markkinatilanne sekä muut taloudelliset arvot. Tila-arvio perustuu aina puuston maastomittauksiin ja maastossa kerättyihin tietoihin metsästä.
- Metsäsuunnitelman pohjalta
- Metsätilojen arvostus perintö- ja lahjaverotus arvo 2023 Lappi 1400 €/ha, kitumaa 50 €/ha

Metsätilan omistajanvaihdoksen eri vaihtoehdot

- Vastikkeelliset luovutukset
  - Kauppa käypään hintaan (vastike yli 75 % käyvästä arvosta)
  - Lahjaluonteinen kauppa (vastike enintään 75 % käyvästä arvosta)
  - Vastikkeellinen vaihto
- Vastikkeettomat luovutukset
  - Perintö
  - Testamentti
  - Lahja

Omistajan vaihdos kauppana

Omistajan vaihdos kauppana

- Käyvän arvon mukainen kauppa tai lahjaluonteinen kauppa
- Kauppa vaihtoehto sukupolven vaihdoksessa
  - Metsävähennyspohja
- Lahjaluonteinen kauppa
  - Kauppahinta alle 75 % käyvästä arvosta
  - Lahjaa verotetaan lahjaverosäännösten mukaan
- Arviolla määritetään metsätilan arvo

- Luovutusvoittovero

- Kaupan jälkeen luovutusvoittoveroilmoitus
- Laskenta todellisen hankintameno mukaan tai hankintameno-olettamalla
- Todellinen hankintameno, voidaan vähentää hankintaan ja myyntiin liittyvät kulut (todellinen hankintameno hankintahinta tai poistamaton hankintameno tai perintö- tai lahjaverotuksessa vahvistettu verotusarvo plus hankintaan ja myyntiin liittyneet kulut)
- Hankintameno-olettama, jos omistusaika alle 10 v 20 % kauppahinnasta ja jos yli 10 v 40 % kauppahinnasta
  - Ei voi tehdä muita vähennyksiä
- Kunnalle, kuntayhtymälle tai valtiolle myydessä voidaan käyttää 80% hankintameno-olettamaa, et saa kuitenkaan osittaista verovapautta, jos luovutat metsäalueen esimerkiksi Metsähallitukselle tai muulle valtion liikelaitokselle muuhun kuin luonnonsuojelutarkoitukseen, puolustusvoimien käyttöön, tutkimustarkoituksiin tai muuhun vastaavaan yhteiskunnalliseen tarkoitukseen

- Käytetty metsävähennys tuloutetaan myydessä
- Jos lahjansaaja myy lahjana saadun metsätilan ennen kuin lahjoituksesta on kulunut yli vuosi, pidetään lahjan saajan hankintamenona lahjan antajan (edellisen omistajan) hankintamenoa.
- Mikäli luovutusvoittoa syntyy, joutuu luovutusvoitosta maksamaan pääomatulojen veroa.
- Metsäpalstan myynti luonnonsuojelualueeksi valtiolle (ELY-keskus) on vapautettu kokonaan luovutusvoittoverosta. Näissä tilanteissa ei myöskään metsävähennystä tulouteta.

- Luovutustappio
  - Vuodesta 2016 lähtien voidaan vähentää saman verovelvollisen luovutustappiovuoden ja viiden seuraavan vuoden verotuksessa kaikista pääomatuloista.
- Lähisukulaiskaupoissa luovutusvoittovero
  - Metsätila ja siihen kuuluvan kiinteä omaisuus
  - Ostaja yksin tai yhdessä puolison kanssa, myyjän lapsi tai tämän rintaperillinen tai myyjän sisar, veli, sisarpuoli tai velipuoli.
  - Omaisuus on ollut yhteensä yli 10 vuotta metsätilan myyjän tai hänen ja sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on saanut metsän vastikkeettomasti eli lahjana, perintönä tai avio-oikeuden nojalla.
  - Myyjä on harjoittanut kaupan kohteena olleella metsätilalla metsätaloutta vähintään yhden täyden verovuoden ajan.
  - Verovapaus purkautuu, jos ostaja luovuttaa (=myy) kiinteistön edelleen ennen 5 v aikarajaa.

Esimerkki lähisukulaisten välisestä metsätilakaupasta

- Henkilö myy omalle lapselleen käyvästä arvoltaan 100 000 € arvoisen metsätilan 76 000 €:lla yli 10 vuoden omistuksen jälkeen.
- Myyjälle ei maksuun luovutusvoittoveroa, omistus aika yli 10 v ja ostaja lähisukulainen
- Ostajalle ei tule lahjaveroa (hintaa yli 75 % käyvästä arvosta)
- Varainsiirtovero ostajalle 4 % kauppahinnasta (2024 3 %) (76 000 €* 4 %= 3040 €)
- Tilakaupasta tuleva metsävähennys 60 % hankintamenoista eli noin 80 000 €:sta noin 48 000 €

- **Metsävähennys**

- 1993 alun jälkeen vastikkeellisesti hankituista kiinteistöistä
- Vähennyspohja 60 % hankintamenoista (kauppahinta, varainsiirtovero, lainhuudatuskulut ja muut metsän ostoon liittyvät kulut)
- Vastikkeettomalla saannolla käyttämätön metsävähennyspohja siirtyy uuden omistajan käytettäväksi
- Lahjaluonteisessa kaupassa siirtyy suhteessa lahjaosuuteen, käyvän arvon mukaisessa kaupassa ei siirry

- Metsänomistajakohertainen
- Vuotuinen metsävähennys voi olla enintään 60 % pääomatulosta, joka on saatu metsävähennykseen oikeutetusta metsästä
- Vuotuinen metsävähennys oltava vähintään 1500 € (vähintään 2 500 € tulo)
- Metsävähennysoikeus sillä joka omistaa metsän vuoden lopussa, viimeisenä omistusvuotena metsävähennystä ei voi käyttää
- Metsävähennystä ei voi käyttää pelkkä hallintaoikeuden haltija, koska metsävähennysoikeus on sidottu omistajuuteen.

- Metsävähennys lisätään luovutusvoittoon tai –tappioon, kun kiinteistö on metsävähennysoikeutettu ja sitä käytetty, myydään vieraalle taholle tai myydään lähisukulaiselle alle 10 vuotta omistaneena. Lisäys voi olla enintään 60 % myydyn metsätilan hankintamenosta.
- Ei lisätä, kun omistus vaihtuu puhtaana lahjana tai perintönä, myydään lähisukulaiselle yli 10 vuoden omistuksen jälkeen, luonnonsuojelualueeksi Elylle, ei ole ollut metsävähennysjärjestelmässä, ei koskaan käytetty metsävähennystä ja liitetään yhteismetsään osuuksia vastaan

Omistajan vaihdos lahjana

Omistajanvaihdos lahjana

- Omistajan vaihdos voidaan tehdä lahjana
- Lahjaveroa jos lahjanarvo 5000 € tai enemmän
  - Samalta lahjanantajalta kolmen vuoden aikana saadut lahjat lasketaan yhteen
- Lahjavero laskuri verohallinnon sivuilla
- Annettu lahja yhdistetään perintöverotukseen, mikäli lahjan antaja kuolee kolmen vuoden kuluessa lahjan antamisesta, ja jos lahjan saaja perii samaa henkilöä.
- Lahjassa (ja testamentissa) voidaan sulkea lahjansaajien nykyisten tai tulevien puolisoiden avio-oikeus pois. Kaupassa ei voida sulkea puolisoiden avio-oikeutta pois.

- Lahjan saajan on tehtävä lahjaveroilmoitus oma-aloitteisesti 3 kuukauden kuluessa lahjan saamisesta verottajalle
- Edellisen omistajan käyttämätön metsävähennysoikeus siirtyy uuden omistajan käyttöön lahjan yhteydessä. Myös keskeneräiset kunnostusojitus- ja metsätiepoistot siirtyvät uuden omistajan käyttöön lahjoituksen yhteydessä
- Lahja on lähtökohtaisesti ennakkoperintöä, jos ei haluta olevan ennakkoperintöä on mainittava lahjakirjassa

Lahjavero 1 veroluokka

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000–25 000	100	8 %
25 000–55 000	1 700	10 %
55 000–200 000	4 700	12 %
200 000–1 000 000	22 100	15 %
1 000 000–	142 100	17 %

- I-veroluokkaan kuuluvat perinnönjättäjän aviopuoliso, lapsi, ottolapsi, lapsen lapsi, vanhemmat, isovanhemmat, ottovanhemmat, aviopuolison lapsi tai lapsen lapsi

Lahjavero 2 veroluokka

Lahjan arvo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Veroprosentti ylimenevästä osasta (%)
5 000–25 000	100	19 %
25 000–55 000	3 900	25 %
55 000–200 000	11 400	29 %
200 000–1 000 000	53 450	31 %
1 000 000–	301 450	33 %

- Veroluokkaan 2 kuuluvat muut sukulaiset ja vieraat

Esimerkki lahjaveron laskemisesta

- Henkilö lahjoittaa kahdelle lapselleen yhteensä käyvältä arvoltaan 80 000 € arvoisen metsäomaisuuden
  - Lasten saaman lahjan käypä arvo 40 000 €
  - Lahjaveroa menee yhteensä $2 \times 3\,200 \text{ €} = 6\,400 \text{ €}$
  - 2-veroluokassa veroa menisi 15 300 €
  - Jos lahjoittajina olisivat puoliset yhdessä (4 kpl 20 000 € suuruista lahjaa), lahjaveroa menisi yhteensä 1-luokassa 5 200 €

Hallintaoikeuden pidättäminen lahja

- Omistus siirtyy uudelle omistajalle, metsän hallintaoikeus jää lahjoittajalle tai esimerkiksi välisukupolvelle
- Hallintaoikeuden pidätys voi olla elinikäinen tai määräaikainen
- Oikeus omaisuuden käyttöön, oikeus vuotuisen tuoton nauttimiseen, oikeus kieltäytyä suostumasta kiinteistön myyntiin
- Hallintaoikeuden haltija saa puukauppatulot sekä maksaa metsänhoitokulut ja metsäverot
- Hallintaoikeuden haltija ei saa toimillaan alentaa omaisuuden arvoa

- Hallintaoikeuden pidättäminen alentaa lahjaveroa
- Elinikäinen hallintaoikeus (sisältää riskejä)
  - Metsätilan tuottoprosentti (5%) kerrotaan lahjoittajan iän mukaisella kertoimella seuraavasti:

Hallintaoikeuden saajan ikä	Ikäkerroin
alle 44 vuotta	12
44–52 vuotta	11
53–58 vuotta	10
59–63 vuotta	9
64–68 vuotta	8
69–72 vuotta	7
73–76 vuotta	6
77–81 vuotta	5
82–86 vuotta	4
87–91 vuotta	3
92 tai enemmän	2

- Määräaikainen hallintaoikeus

- Metsätilan tuotto-prosentti (5%) kerrotaan ns. diskonttauskerroimella

Määrävuosisessa tuotto-oikeuden pidätyksessä käytettävä kerroin:

Vuosien luku	Pääoma-arvo	Vuosien luku	Pääoma-arvo	Vuosien luku	Pääoma-arvo	Vuosien luku	Pääoma-arvo
1	0,93	26	10,81	51	12,25	76	12,46
2	1,78	27	10,94	52	12,27	77	12,47
3	2,58	28	11,05	53	12,29	78	12,47
4	3,31	29	11,16	54	12,30	79	12,47
5	3,99	30	11,26	55	12,32	80	12,47
6	4,62	31	11,35	56	12,33	81	12,48
7	5,21	32	11,44	57	12,34	82	12,48
8	5,75	33	11,51	58	12,36	83	12,48
9	6,25	34	11,59	59	12,37	84	12,48
10	6,71	35	11,65	60	12,38	85	12,48
11	7,14	36	11,72	61	12,39	86	12,48
12	7,54	37	11,78	62	12,39	87	12,48
13	7,90	38	11,83	63	12,40	88	12,49
14	8,24	39	11,88	64	12,41	89	12,49
15	8,56	40	11,92	65	12,42	90	12,49
16	8,85	41	11,97	66	12,42	91	12,49
17	9,12	42	12,01	67	12,43	92	12,49
18	9,37	43	12,04	68	12,43	93	12,49
19	9,60	44	12,08	69	12,44	94	12,49
20	9,82	45	12,11	70	12,44	95	12,49
21	10,02	46	12,14	71	12,45	96	12,49
22	10,20	47	12,16	72	12,45	97	12,49
23	10,37	48	12,19	73	12,45	98	12,49
24	10,53	49	12,21	74	12,46	99	12,49
25	10,67	50	12,23	75	12,46	100	12,49

- Hallintaoikeuden haittoja
- Jos hallintaoikeuden haltija ei ole oikeustoimikelpoinen, joudutaan metsäasioissa asioimaan Väestö- ja digitietoviraston kanssa
- Hallintaoikeus vaikuttaa pysyvään hoitoon joutuvan henkilön hoitomaksuun täydellä painolla
- Metsänomistaja ei saa vähentää metsäverotuksessa omia kulujaan, hänellä ei ole hankintatyön verovapautta
- Hallintaoikeuden haltija ei voi käyttää metsävähennystä

Esimerkkejä hallintaoikeuden pidättämisen vaikutuksesta lahjaveroon

- 65 vuotias henkilö lahjoittaa kahdelle lapselleen yhteensä 80 000 € arvoisen metsäomaisuuden
  - Elinikäinen hallintaoikeus $8 \times 5\% \times 40\,000\text{ €} = 16\,000\text{ €}$ hallintaoikeus, lahja $40\,000\text{ €} - 16\,000\text{ €} = 24\,000\text{ €}$, lahjavero 1 620 €, ilman hallintaoikeuden pidätystä 3 200 €.
  - Määräaikainen 15 vuotta hallintaoikeuden pidättäminen $8,56 \times 5\% \times 40\,000\text{ €} = 17\,120\text{ €}$ hallintaoikeuden pidättämisen arvo, lahjavero 1 524 €.
  - Määräaikainen 10 vuotta hallintaoikeuden pidättäminen $6,71 \times 5\% \times 40\,000\text{ €} = 13\,420\text{ €}$ hallintaoikeuden pidättämisen arvo, lahjavero 1 850 €.

Elinikäisestä hallintaoikeudesta luopuminen

- Oikeustoimikelpoinen hallintaoikeuden haltija voi luopua elinikäisestä hallintaoikeudesta luovuttamalla hallintaoikeuden lahjakirjalla metsänomistajille (irtaimen omaisuuden lahjoitus)
- Toimenpiteestä tulee omistajalle useimmiten lahjaveroseuraamus
- Esimerkki 80-vuotias metsänomistaja luopuu pidättämästään elinikäisestä hallintaoikeudesta (metsänomistajina kaksi lasta) koskien 100 000 € arvoista metsätilaa $5 \times 5\% \times 100\,000\text{€} = 25\,000\text{€}$, eli per lapsi 12 500 €. Lahjaveroa per lapsi 700 € yht. 1400 €

Omistajanvaihdos perintönä

- Omistajan vaihdos kuoleman jälkeen
- Verotus perintöverosäännösten mukaan
- Testamentilla voidaan vaikuttaa perinnön jakautumiseen
- Perunkirjoitus tehtävä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta
- Jakamattoman kuolinpesän omistusjärjestelyn vaihtoehdot
  - Kuolinpesän purkaminen perinnönjako, verotusyhtymäksi tai voidaan tehdä osuus kauppaa omistus joillekin tai jollekin
    - Osuuden myynti irtaimen omaisuuden kauppaa, ei metsävähennyspohjaksi
    - Voi joutua maksamaan luovutusvoittoveroa, irtaimen kauppaa. Yhtymäosuuden myynti lähisukulaiselle luovutusvoittovero vapaa kun ehdot täyttyvät

- Kuolinpesän omaisuuden jakaminen
- Myynti kuolinpesän ulkopuoliselle taholle
  - luovutusvoittovero
- Yhteismetsään liittäminen tai uuden yhteismetsän perustaminen
- Tilan jakaminen uusiksi tiloiksi osakkaille
- Selvennyslainhuuto kannattaa kuolinpesälle hakea perunkirjoituksen jälkeen

Lainhuudon haku

- Uuden omistajan tulee hakea kiinteistölle/määräalalle lainhuuto Maanmittauslaitokselta 6 kk kuluessa saantokirjan allekirjoittamisesta
- Lainhuudon haussa tarvittavat asiakirjat
  - Täytetty hakemuslomake
  - Kuitti varainsiirtoveron maksusta (kauppa), tieto menee verottajalta
  - Mahdolliset muut saantoon liittyvät asiakirjat (perukirja, perinnönjakokirja, testamentti jne)
  - Kaupanvahvistaja toimittaa sähköisesti kauppakirjan tai lahjakirjan liitteineen suoraan maanmittauslaitokselle, voi laittaa samalla lainhuudon vireille.
  - Lainhuudon kulu vuonna 2023 151 €/kiinteistö.

Kiitos

Metsässä hyvä